

ویژه فرهنگ و معارف رضوی

| سال دوم | ویژه نامه ۲۸۲ |

موعظه / حجت الاسلام محسن قرائتی

خدا به دل و نیت آدم‌ها نگاه می‌کند

۲

پسر طلایی بر تاب وزنه و دیسک پیشاپیش مدال هایش را تقدیم موزه امام رضا(ع) می‌کند

با قرار قبلی

۴

با امکان دسترسی به ۲۴۸ کتاب درباره امام علی(ع) و ۳۰ شرح نهج البلاغه

پایگاه نرم‌افزاری جامع امیرالمؤمنین (علیه السلام) راه‌اندازی شد

۳

درباره واقعی که بل سالار رشتخوار را ساخت

قضا نشدن نماز صبح شرط ساخت پل!

۲

جشنواره

عبدالکریم خیامی مطرح کرد

تجلی شور و دلدادگی در آثار جشنواره رسانه‌ای امام رضا (علیه السلام)

عبدالکریم خیامی، داور بخش رسانه‌های صوتی و تصویری دومین جشنواره رسانه‌ای بین‌المللی امام رضا(ع) در گفت‌وگو با آستان‌نیوز گفت: مهم‌ترین ویژگی آثار دریافتی این دوره شور و دلدادگی به حضرت رضا(ع) است؛ وقتی به تماشای این آثار می‌نشینید، ارادت قلبی سازندگان آن را احساس می‌کنید که این فوق‌العاده ارزشمند است و ویژگی دیگر تلاشی است که در انتخاب موضوعات با زاویه نگاه تازه شده است.

داور دوره اول و دوم جشنواره رسانه‌ای امام رضا(ع) اضافه کرد: آثار به لحاظ کیفیت کاملاً ارتقا پیدا کرده‌اند؛ هم در برنامه‌های رادیویی و هم برنامه‌های تلویزیونی و از منظر انتخاب موضوع و زاویه و رهیافت و نوع پرداخت به موضوع و همچنین فرم و ساختار پرداخت شاهد کیفی‌تر شدن آثار بودیم به طوری که در سال گذشته در برخی از رشته‌ها نمرات اول و دوم نداشتیم اما امسال در همان بخش‌ها برگزیده داشتیم که نشان از ارتقای جشنواره دارد.

وی آینده این جشنواره را بسیار روشن عنوان کرد و گفت: اساساً حرکت کلی جهان با وجود همه هیاهوهای رسانه نظام سلطه در مسیر فطرت است. با وجود تلاش بسیار این رسانه‌ها برای ترویج پوچی و مادی‌گرایی در بین بشر، ما براساس سنت‌های الهی و باورهایی که داریم از دل همین مسیر فطرت راه خود را باز خواهیم کرد و نشانه‌های آن را هم به طور فراوان در همه عرصه‌ها می‌بینیم و جشنواره رسانه‌ای امام رضا(ع) یک گنجچه و یک گل و نهال معطر است که به دلیل اتصالش به حریم رضوی روپیده است و این رویش به دلیل اینکه با عاشقی و دلدادگی مبتنی بر فطرت الهی و حریم یک حرم پرکرامت درآمیخته است حتماً آینده شیرینی دارد مگر اینکه ما درست به مسئولیت‌هایمان عمل نکنیم و الا این مسیر درست و روشن است و فاصله میان جشنواره اول و دوم و گسترش آرام آرام این جشنواره به دیگر کشورها نیز مؤید آن است.

خیامی با اشاره به نقش رسانه در ترویج سیره رضوی گفت: بی‌تردید رسانه مهم‌ترین ابزار برای تبیین علوم رضوی و جاری‌سازی سیره و سبک زندگی رضوی در میان آحاد جامعه است.

مجید تربست‌زاده|

متأسفانه کم نبوده‌اند آن‌هایی که در طول عمر ۱۴۰۰ ساله اسلام و تشیع، گاه حتی در کسوت علم و دانش به بهانه‌هایی به ظاهر عالمانه به حریم دین و مذهب تاخته‌اند تا به تصور خودشان، چراغی را که ایزد برافروخته است، خاموش کنند. در مقابل، البته در هر دوره‌ای عالمانی هم بوده‌اند که تمام قد با سلاح علم و دانش و منطق به دفاع از این حریم پرداخته‌اند. امروز سالروز درگذشت یکی از مدافعان حریم علمی تشیع، علامه شیخ آقابزرگ تهرانی، صاحب مجموعه ۲۵جلدی «الذریعه» است.

■ دائرةالمعارف شیعی

ماجرای از زمانی شروع شد که «احمد امین ابراهیم» نویسنده مصری، کتاب‌هایی چون «فجر الاسلام، ضحی الاسلام و...» را نوشت و در بخش‌هایی از آن‌ها به شیعه و مسئله مهدویت تاخت و آن را ساخته و پرداخته عوام شیعیان دانست که نه ریشه و سابقه روایی دارد و نه رنگ و بوی عقلانی! احمد امین هر چند برای امام صادق(ع) جایگاه و مقامی بالاتر از امامان اهل تسنن قائل بود اما از جمله نویسندگان و مورخان است که بسیار ضدتشیع بوده و این ضدیت در آثارش هم به وضوح دیده می‌شود. احمد امین و برخی نویسندگان آن زمان، عقاید شیعیان را در هر زمینه‌ای مبتنی بر علم و منابع علمی نمی‌دانستند. خیلی‌ها معتقدند این نویسنده مصری با همه علم و دانشی که در زمان خودش نسبت به مسائل تاریخی، اجتماعی و... داشته اما واقعیت مذهب تشیع را درست نمی‌شناخته است.

در پاسخ به چنین مدعیانی است که علامه «آقا بزرگ تهرانی» دست به کار می‌شود و در دائرةالمعارف «الذریعه الی تصانیف الشیعه» ۵۳ هزار کتاب تألیفی و ترجمه از علمای شیعه در موضوع‌های گوناگون را معرفی می‌کند. رهبر انقلاب در سال ۱۳۸۹ در این باره گفته‌اند: «این حوادث گوناگون، هجمه‌های مختلف... این‌ها حوادث بیدارکننده است؛ این‌ها آن زنگ‌هایی است که می‌خورد تا انسان در خواب غفلت فرو نرود... ما در طول تاریخ و در طول انقلاب از این گونه حوادث داشتیم و افراد مؤمن و بصیر و هوشیار از این استفاده کردند؛ از دشمنی دشمن‌ها استفاده کردند... این کتاب «فجر الاسلام» را که احمدامین مصری نوشت که تهمت‌ها و اهانت‌های زیادی در این کتاب به شیعه کرده است... وقتی منتشر شد، موجب شد تعدادی از بزرگان و روشنفکران حوزه علمیه نجف به فکر بیفتند و پاسخ عملی بدهند. لذا مرحوم شیخ آقابزرگ تهرانی کتاب «الذریعه» را نوشت... ببینید، بزرگان از حوادث این جور استفاده کردند... برای ما باید زنگ بیدارباش باشد...».

■ قرار بود کاسب و تاجر شود

سال ۱۲۵۵ خورشیدی در خانواده‌ای که هم اهل تجارت و هم اهل علم بود در محله پامنار تهران به دنیا آمد و نامش را «محمدمحسن» گذاشتند اما بنا بر رسمی قدیمی، به خاطر همانمی با جد

درباره زندگی و فعالیت‌های علامه آقابزرگ تهرانی

مدافع حریم علمی تشیع

بزرگش او را «آقابزرگ» صدا می‌کردند. جد بزرگش همان «حاج‌محسن» بازرگان معروفی بود که به یاری منوچهرخان معتمدالدوله گرچی، نخستین چاپخانه ایران را راه انداخته بود. پدرش حاج‌علی تاجر، متدین و البته اهل قلم هم بود و کتابی به نام «تاریخ واقعه دخانیات و فتوای میرزای شیرازی» دارد که نسخه‌ای از آن هنوز موجود است. بگذارید بخش‌هایی از زندگی‌اش را از قول خودش روایت کنیم: «اسم حقیر، محمدمحسن بن الحاج علی بن المولی محمدرضا بن الحاج محسن بن الحاج محمد بن المولی علی اکبربن الحاج باقرالطهرانی است... ولادت حقیر چنانچه مرحوم والد به خط خود در پشت کتاب مفتاح الفلاح شیخ بهایی، نسخه خطی نوشته به این صورت: تولد نورچشمی محمدمحسن، شب پنجشنبه، یازدهم شهر ربیع‌الاول سنه ۱۲۹۳... تا ۶سال از عمر گذشت،

مانده، در ۱۰سالگی و آن هم در مدرسه «دانگی» تحصیلات مقدماتی حوزه را شروع می‌کند و همزمان به مدرسه مروی هم رفت و آمد دارد. در این سال‌ها و سال‌های بعد، ادبیات عرب را نزد سید محمدعلی شاه عبدالعظیمی، شیخ محمدالدوله، منطق را نزد میرزا محمد قمی، فقه و اصول را نزد سیدعبدالکریم لاهیجی، سیدمحمدتقی گرکانی و شیخ‌علی نوری و درس ریاضیات و هیئت را نزد شیخ علی نوری و میرزا ابراهیم زنجانی فرا گرفت. در ضمن مطالعاتی هم در تاریخ ادبیات و رجال حدیث داشت. در نجف هم شاگردی استادان بزرگی چون آخوند ملا محمدکاظم خراسانی و سیداحمد حائری تهرانی و شیخ‌احمد شیرازی معروف به «شانه‌ساز» را کرد و در آستانه ۳۰سالگی در سامرا پای درس

می‌خواست کاسب شوم و مرحوم والد کسب را نمی‌خواست... می‌خواست من طلبه علم شوم. لذا مرحوم والد چندی برای امتحان مرا به دکان بزازای اخوی، آقای محمدابراهیم درسرسره‌ا بازار پامنار می‌فرستاد. با محبت‌های برادرانه، بلکه پدرانه او از زحمت رفتن به دکان عاجز شدم، مدت کمی بعد استعفا دادم و به شوق درس افتادم.

در خانه بازی می‌کردم. آنچه یاد دارم دکانی درست کرده، اجناس بقالی و عطاری و ترازو با سایر لوازم دکان تهیه می‌کردم... در سنه ۱۳۰۰ والد مکرم مرا به مکتبخانه مرحوم آقاسیدضیاء برد... قرآن و نصاب، پیش او می‌خواندم و قبل از رفتن به مکتب در خانه، پیش عیال عمو، زهرا سلطان خانم، از اول حروف ابجد و بعض سور قصار خوانده بودم. بعد از چندی به مدرسه مرحوم آقاسید محمدعلی لاریجانی، مقابل کوچه میرزا سعیدخان، وزیر خارجه، در حجره مرحوم آقامیرزا علی، محرر مرحوم آقاسیدجمال‌الدین افجه می‌رفتم و داماد او آقا شیخ حسن مرا درس می‌داد... لکن شوق زیاد به درس خواندن نداشتم. می‌خواستم کاسب شوم و مرحوم والد کسب را نمی‌خواست چون خودش درس عربی خوانده بود، می‌خواست که من طلبه علم شوم. لذا مرحوم والد چندی برای امتحان مرا به دکان بزازای اخوی، مرحوم آقای محمدابراهیم در سر سه‌راه بازار پامنار می‌فرستاد. با محبت‌های برادرانه، بلکه پدرانه او از زحمت رفتن به دکان عاجز شدم مدت کمی بعد استعفا دادم و به شوق درس افتادم...».

■ آرامش در کنار کتاب

بر اساس زندگی‌نامه خودنوشتی که از او به جا

یویشی که همزمان با عید غدیر آغاز می‌شود

۲

«نذر اسباب بازی» به عشق امیرالمؤمنین (علیه السلام)

حال و هوای عید در صحن و سرای رضوی

همزمان با آغاز دهه ولایت و امامت، صحن و سرای رضوی به همت خادمان و خادمیاران آستان قدس رضوی با نصب کتیبه‌ها و پرچم‌های مناسبتی و ریشه‌های رنگی آذین‌بندی شده است. هزار و ۳۰۰ مترمربع کتیبه مناسبتی بزرگ و پرچم‌های دیواری و رنگی، همچنین چهار کتیبه مناسبتی بزرگ سبزرنگ بر بالای ایوان‌های طلای صحن‌های انقلاب اسلامی، آزادی، جمهوری اسلامی و ایوان دارالسیاده صحن گوهرشاد به چشم می‌خورد که با عبارت‌های «اشهد ان مولانا امیرالمؤمنین ...

احمد حسینی - عکاس رضوی

منبرمجازی

برای غدیر چه کرده‌ایم؟

حجت‌الاسلام حسینی قمی| واقعاً الان جامعه ما با غدیر آن چنان که باید و شاید آشناست؟ الان ما به یک جوان بگوییم شما ببایید اینجا ۱۰دقیقه راجع به امیرالمؤمنان(ع) و غدیر و حقانیت ایشان گزارش بدهید، آیا می‌تواند گزارش بدهد؟ متأسفانه ما سنت‌های بسیار ارزشمندی را رها کردیم. اولاً اهل بیت(ع) فرمودند: یَفْرَحُونَ لِفَرَجَتِا شیعیان ما در شادی ما شاد هستند. پس از عید قربان تمام مناسبت‌های شادی اهل بیت(ع) است. اگر یَفْرَحُونَ لِفَرَجَتِا است ما باید برنامه‌های شاد داشته باشیم. یک سنت‌هایی که در گذشته بوده است. بد نیست که من یک آدرسی خدمت عزیزان بدهم. این کتاب الکامل فی التاریخ را ببینید. الکامل فی التاریخ که مال دیروز و پریروز نیست، مال هزار سال پیش است... الیدایه و النهایه نوشته ابن‌اثیر هم نقل کرده... هزار و ۱۰۰سال پیش در حکومت آل‌بویه روز غدیر را تعطیل رسمی می‌کردند، جشن عمومی می‌گرفتند، آذین‌بندی می‌کردند، به زیارت مشاهد مشرفه می‌رفتند، قربانی می‌کردند، یعنی چیزی که بیش از هزار سال پیش شیعه انجام می‌داده است و غدیر را با عظمت برگزار می‌کرده است... حتی برخی علمای اهل سنت وقتی مظلومیت امیرالمؤمنان(ع) را دیدند چه کارهای ارزشمندی برای امیرالمؤمنان(ع) انجام دادند... یک کتابی به نام خصائص امیرالمؤمنین(ع) ما داریم، به فارسی ترجمه و بارها منتشر شده است. این خصایص از اسم آن پیداست یعنی ویژگی‌های امیرالمؤمنان(ع). چیزهایی که خاص امیرالمؤمنان(ع) است و دیگران ندارند. این کتاب مال یک عالم بزرگ اهل سنت، آقای نسائی است... در میان اهل سنت چند کتاب هست که مهم‌ترین کتاب‌های حدیثی آن‌هاست؛ صحاح و سنن. صحیح بخاری دارند، صحیح محمد بن مسلم دارند، سنن ترمذی دارند، یکی هم مال ابن آقاس، سنن نسائی. یعنی یک عالمی که از رده اولی‌های اهل سنت است... حدود هزار و ۱۵۰ سال پیش زندگی می‌کرده است... در مقدمه کتاب نوشته است وقتی به دمشق رفتم، دیدم خیلی‌ها آشنایی با علی(ع) ندارند... خب دمشق پایتخت بنی‌امیه و معاویه بود. نام امیرالمؤمنان(ع) مظلوم بود. می‌گوید دیدم از بنی‌امیه خوب تعریف می‌کنند ولی از علی بن ابیطالب(ع) کسی سخن نمی‌گوید... من این کتاب خصائص را نوشتم بلکه خدا این‌ها را هدایت کند. همین کتاب سبب کشته شدن ابن‌آقا شد... او را گرفتند و کتک زدند. بعضی‌ها می‌گویند بر اثر شدت این ضربات از دنیا رفت. آن وقت ما چه کار کردیم؟ من شیعه برای امیرالمؤمنان(ع) چه کار کردم؟